

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж
Кафедра дизайну та соціально-культурних дисциплін

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему: «Поєднання естетики та інформативності в дизайні календаря
з ілюстраціями птахів»

Виконала студентка групи ГД-23
спеціальності 022 Дизайн
Спеціалізації: 022.01 Графічний дизайн
Обізна Л.І.
Керівник: к.п.н., Доцент Касьян Т.К.

Дипломна робота бакалавра
захищена на засіданні ЕК

з оцінкою _____ 2025 р.

Засвідчую, що і цій роботі немає
запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань
Студент _____
підпис

м. Черкаси – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ	
1.1. Аналіз сучасних дизайнів календарів	5
1.2. Обґрунтування обраної стилістики	12
РОЗДІЛ II. Теоретичні відомості про витинанку	
2.1. Календар як об'єкт дизайну	16
2.2 Сучасні тенденції в дизайні календарів	19
2.3 Витинанка як вид мистецтва	21
2.4. Птахи як символи	23
РОЗДІЛ III. Розробка дизайну календаря	
3.1. Етап ескізування	26
3.2. Дизайн сторінок календаря	28
3.3. Колористичне рішення в дизайні календаря	30
3.4. Практична цінність проекту	32
ВИСНОВОК	36
ДОДАТОК	

ВСТУП

Календар є важливим елементом повсякденного життя, в сьогодні він поєднує в собі функціональність та естетичне доповнення простору. Використання народних мистецьких традицій у сучасному дизайні сприяє збереженню культурної спадщини та популяризації національного мистецтва, особливо це актуально зважаючи на ситуацію у світі на теперішній день. Однією з найдавніших і водночас актуальних художніх технік є витинанка, вона гармонійно поєднує декоративний стиль, символізм, лаконічність форм та нагадує про старі традиції народу.

Актуальність. Незважаючи на стрімкий розвиток цифрових технологій, друкований календар залишається незамінним атрибутом у повсякденному житті. Він допомагає організовувати робочий час, контролювати дедлайни, відзначати важливі події та планувати завдання. Окрім функціонального призначення, календар також виконує естетичну роль, стаючи частиною інтер'єру та відображаючи індивідуальні смаки користувача. Саме тому під час виконання переддипломної роботи значна увага була зосереджена на розробці оригінального дизайну календаря, що поєднує візуальну привабливість із практичністю, та можливістю нагадати про наші українські традиції.

Сучасний ринок поліграфічної продукції вирізняється різноманітністю стилістичних і технічних рішень, що зумовлює необхідність створення унікальних концепцій календарів. Однією з актуальних тенденцій є поєднання традиційних та сучасних художніх методів, зокрема використання витинанки – давньої техніки декоративного мистецтва, яка є важливою складовою української культурної спадщини. Інтеграція цього стилю в графічний дизайн календаря не лише може надати йому особливої виразності, а й сприяє популяризації національного мистецтва в сучасному

поліграфічному виробництві, а відродження та популяризація старої культури є особливо важливою місією у сучасних реаліях життя.

Метою даного проекту є створення оригінального календаря є буде гармонійно поєднано традиційну техніку витинанки з друкованими елементами календаря, дане рішення дозволить розробити продукт із високими естетичними та функціональними характеристиками. Аналіз сучасних тенденцій, дослідження аналогів і реалізація авторської концепції удосконалять продукт, який відповідатиме сучасним вимогам ринку та споживчим уподобанням.

Завдання дослідження:

- проаналізувати історію та функціональність календаря як об'єкта дизайну;
- дослідити техніки витинанки та символіку птахів у культурному контексті сучасності та минулого;
- розглянути сучасні приклади календарної продукції;
- розробити концепцію та графічну стилістику авторського календаря;

Кваліфікаційна робота складається із записки на 34 сторінки, а саме: вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатку А та Б; інтерактивної презентації, 1 банера розміром 240 на 160см.

РОЗДІЛ І

АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

1.1. Аналіз сучасних дизайнів календарів

Аналіз аналогів – це вивчення вже існуючих рішень у сфері дизайну з метою визначення їхніх переваг і недоліків, а також пошуку натхнення для власного проекту. Цей процес дозволяє глибше зрозуміти сучасні тенденції, знайти унікальні підходи та створити конкурентоспроможний продукт.

Ознайомлення з аналогами допомагає дизайнеру оцінити, які рішення виявилися ефективними, а які не виправдали очікувань. Це сприяє уникненню типових помилок та повторення вже існуючих концепцій. Водночас дослідження чужих робіт може стати джерелом натхнення, підштовхуючи до нових творчих ідей, поєднання різних стилів або вдосконалення існуючих підходів.

Важливим етапом аналізу є виявлення сильних і слабких сторін аналогічних проектів. Це дає змогу визначити ключові елементи, які варто застосувати або вдосконалити у власній майбутній роботі. Окрім того, такий підхід дозволяє заздалегідь передбачити можливі труднощі в реалізації задуманого та знайти оптимальні шляхи їх вирішення.

Завдяки аналізу аналогів дизайнер отримує повне уявлення про ринок і споживчі очікування, що сприяє створенню унікального та якісного продукту.

Аналіз аналогів зазвичай проводиться за такою схемою:

Збір матеріалів (концепти, конкуренти, трендові рішення).

Визначення критеріїв (естетика, функціональність, зручність використання).

Порівняння аналогів (визначення сильних і слабких сторін у конкурентних роботах).

Формулювання висновків (які рішення у дизайні можливо використати або вдосконалити).

Таким чином, аналіз аналогів є важливою частиною дизайнерського процесу, що сприяє глибшому розумінню професії, розвитку навичок та створенню якісних, а також актуальних продуктів.

У процесі аналізу аналогів було розглянуто кілька робіт з різними дизайнерськими рішеннями.

Перший календар виконаний у сучасному стилі з використанням лаконічної графіки та архітектурних елементів (Додаток А, рис. 1).

Основна колірна гама включає світло-блакитний фон, що допомагає надати зображенню відчуття простору та легкості. Центральним візуальним елементом є стилізоване зображення будівлі, розташоване в лівій частині композиції. Основні кольори будівлі – відтінки коричневого, білого та чорного, які забезпечують контрастність та додають глибини зображенню.

Календарна сітка розміщена у правому верхньому куті. Дати представлені у вигляді стовпців із зазначенням днів тижня. Але також у дизайні відсутні додаткові акценти, які могли б покращити зручність навігації, наприклад, кольорове виділення вихідних чи святкових днів. Використаний шрифт має нестандартний графічний стиль, це підвищує його візуальну унікальність, проте знижує здатність комфортного і безпроблемного сприйняття тексту, особливо це ускладнено світлим фоном який використано у даному варіанті дизайну.

Загалом дизайн календаря можна охарактеризувати як сучасний і досить лаконічний. Його перевагою є досить стильне мінімалістичне оформлення, що відповідає актуальним тенденціям графічного дизайну. В результаті аналізу даного варіанту роботи будуть враховані всі переваги а також недоліки дизайну під час розробки власного проекту, зокрема щодо покращення читабельності тексту, дотримання контрастності та внесення додаткових елементів для зручності користувача.

Настільний перекидний календар із яскравим оформленням має сучасний і комфортний для сприйняття дизайн, він поєднує функціональність і естетичну привабливість, що робить його придатним для використання як в офісному середовищі, так і в домашніх умовах (Додаток А, рис 2).

Основним кольоровим рішенням взято синьо-білу гаму, що надає виробу професійного та сучасного вигляду. Календарний блок розміщений у лівій

частині макета, виконаний за допомогою чіткої сітки, це сприяє зручному зчитуванню та пошуку необхідної інформації. Дати подані у класичному форматі, вихідні дні виділені червоним кольором, що значно покращує та сильно спрощує навігацію календарем.

Декоративний елемент у вигляді квіткової ілюстрації займає праву частину календаря. Він додає композиції візуальної привабливості та динамічності, проте не відповідає всім категоріям користувачів, зокрема представникам корпоративного сектору, які віддають перевагу стриманішим рішенням.

Формат настільного календаря забезпечує його стабільне розміщення на робочій поверхні, проте обмежує мобільність. Даний календар поєднує в собі функціональність і декоративну складову. Він виглядає професійно завдяки чистому дизайну та продуманій композиції. Проте, недоліками є перенасиченість візуальними елементами та певна тематична обмеженість оформлення а також застарілість самого стилю дизайну, що може не відповідати універсальним вимогам різних споживачів.

Також розглянуто календар із художнім оформленням, що поєднує функціональність із візуальною привабливістю (Додаток А, рис 3). Основною особливістю дизайну є мальовниче, у живописному стилі, зображення вечірньої міської вулиці в дощову погоду. Це рішення додає виробу естетичної виразності та створює атмосферу спокою та затишку, що повинне викликати позитивні емоції у користувачів.

Календарний блок виконаний у класичному стилі з чіткою структурою подачі інформації. Використання виділення вихідних днів червоним кольором покращує навігацію, а поєднання контрастних кольорів сприяє зручному сприйняттю даних. Однак, певним недоліком є те, що насичена художня композиція привертає на себе більшу увагу, аніж це необхідно, це відволікатиме від основної функції календаря, а саме слідкування за днями. Також величезним недоліком є спотворення шрифту, а саме: при роботі автор деформував його, через що шрифт здається стиснутим по боках, це сприяє некомфортному користуванню даним календарем.

Також, для корпоративного застосування та ділового середовища такий стиль буде менш доречним через його «романтичний» характер.

Щодо практичності, формат цього календаря може бути обмеженим в плані мобільності, оскільки він, швидше, розрахований на стаціонарне використання. Проте, оформлення та гармонійне поєднання кольорів роблять його привабливим для певного сегмента споживачів.

Загалом даний зразок календаря поєднує в собі функціональність і декоративну складову, проте даний стиль має певну спрямованість, яка є не універсальною для більшої категорій користувачів.

Дизайн календаря виконаний у чорно-білому стилі, що вирізняється високим рівнем контрасту (Додаток А, рис 4). Візуальна естетика нагадує техніку ліногравюри, що створює ефект ручної роботи й додає художньої унікальності та підвищує цінність даного проекту. Основним графічним елементом композиції є зображення водяного латаття, яке плаває на поверхні спокійної води, створюючи відчуття гармонії та природного балансу. Великі округлі листки рослини додають м'якості й пластичності загальному візуальному образу. На одному з листків розташувалася жаба – жива істота, яка привносить динаміку та акцентує увагу на деталях композиції.

Поєднання плавних природних форм і насичених текстур створює ритмічний, збалансований візуальний ефект. Взаємодія латаття, водної

поверхні та жаби формує природну композицію, що привертає увагу й викликає асоціації зі спокоєм, грацією та легкістю. Такий підхід у дизайні робить зображення не лише естетично привабливим, а й запам'ятовуваним, наділяючи його унікальним характером і глибшим сенсом.

Єдиний кольоровий акцент у композиції – червоно-оранжева деталь у центральній частині зображення. Вона притягує увагу до себе, а також до жаби яка автоматично стає центром зображення, також вона створює баланс між чорно-білими елементами, додаючи глибини й виразності загальному оформленню. Такий контрастний підхід підсилює художню виразність календаря та надає йому стильного вигляду.

Календарна сітка мінімалістична, виконана з використанням тонкої лінії яка відділяє дні тижня від дат, та типографіки. Основний акцент зроблено на днях тижня, які виділені червоним кольором, що полегшує їх сприйняття. Завдяки строгому геометричному підходу інформація розміщена рівномірно, забезпечуючи зручність перегляду. Водночас відсутність додаткових акцентів, таких як виділення вихідних чи святкових днів, дещо знижує функціональність календаря, оскільки користувачам доводиться самостійно орієнтуватися у датах, але саме в цьому випадку, дизайн здавався б перенасиченим, аби автор додав кольорові акценти на певні дати.

Типографіка виконана у сучасному стилі: шрифт чіткий, контрастний, з натяком на рукописне виконання і його легко прочитати. Його мінімалістичне оформлення добре гармоніює із загальною концепцією календаря. Проте, враховуючи загальну монохромність, можливо було б не лишнім додати легкі візуальні елементи для полегшення сприйняття важливих дат.

Загалом цей календар є чудовим прикладом сучасного графічного дизайну з акцентом на художню складову. Він ідеально підходить для людей, які цінують естетику мінімалізму та мистецтво гравюри, проте його

функціональні можливості могли б бути дещо розширені для зручності використання не лише особам що цінують художнє мистецтво.

Дизайн календаря виконаний у мальовничому ілюстративному стилі з вираженим казковим ефектом, що чудово може підійти для дитячої кімнати (Додаток А, рис.5). Центральним елементом композиції є зображення зайчиків, які розташовані на яскраво зеленій квітковій галявині, що створює відчуття гармонії, спокою та об'єднання з природою. Така стилістика викликає яскраві асоціації з дитячими книжковими ілюстраціями, що додає теплоти та емоційної привабливості дизайну.

Кольорова палітра є природною та збалансованою. Основні відтінки – зелений, жовтий і білий – автоматично асоціюється із весною та літом, це все надає композиції легкості та свіжості і бажання детальніше вивчити та роздивитися ілюстрацію. Використання м'яких пастельних кольорів сприяє збереженню гармонії між фоном та деталями, а також забезпечує комфортне візуальне сприйняття.

Шрифтове оформлення підтримує загальну концепцію дизайну. Використані рукописні шрифти додають композиції динамічності та дружнього настрою. Завдяки їх природності текст сприймається як частина ілюстрації, що робить інтеграцію текстових елементів гармонійною та ненав'язливою.

Календарна сітка добре вписується в загальну композицію, не переважуючи ілюстративну частину. Вона органічно поєднана з фоном і не відволікає увагу від центрального художнього елемента.

Однак, через велику кількість графічних деталей, читабельність деяких дат може бути дещо зниженою. Також неабияким плюсом даного дизайну є виділені святкові дні, вони позначені жовтим кольором тексту, але водночас виділення вихідних днів відсутнє, що може спричинити некомфортне сприйняття інформації користувачами.

Також варто зазначити наступні мінуси у даному дизайнерському рішенні:

Місцями знижена читабельність – через велику кількість деталей окремі елементи календарної сітки можуть бути менш помітними, особливо яскраво це виражено білим текстом на світлому тлі галявини.

Менш універсальний стиль – казковий ілюстративний підхід не підійде для всіх вікових категорій або робочого використання, хіба що для особливих поціновувачів даного напрямку дизайну.

Загалом, цей календар є чудовим прикладом атмосферного ілюстративного дизайну, що поєднує естетику з теплою, дружньою подачею. Він добре підходить для домашнього використання або як декоративний елемент інтер'єру.

Дизайн календаря виконаний у сучасному графічному стилі з використанням мінімалістичної ілюстрації а також в даному дизайні використані текстури фарби (Додаток А, рис. 6). Основний колірний акцент зроблено на поєднанні бежевого фону з темно-зеленими та пурпуровими елементами. Таке поєднання кольорів створює привабливий ефект, який виглядає гармонійно та водночас виразно. Центральною композицією є стилізовані рослини, що нагадують дзвіночки.

Календарна сітка виконана у стриманій, червоно-бежевій палітрі, що гармонійно поєднується із загальним стилістичним оформленням дизайну. Дати розташовані рівномірно, це забезпечує зручність перегляду. Крім того, передбачена можливість для внесення особистих записів: дати розміщені у кутку кожної комірки, залишаючи достатньо простору для письма. Однак у представленому макеті відсутні додаткові акценти, такі як виділення вихідних або святкових днів, що могло б теж полегшити сприйняття інформації та підвищити функціональність календаря.

Типографіка виконана у сучасному стилі: заголовок «September» виділено жирним шрифтом, що робить його помітним і додає акценту до

загального оформлення. Використання контрасту між основним шрифтом і графічними елементами сприяє чіткій візуальній ієрархії.

Отже, основними перевагами цього дизайну є його креативний підхід, гармонійна кольорова палітра та сучасний мінімалізм. Використання унікальних художніх елементів, що поєднують природні форми з абстрактним мистецтвом, надає візуальній композиції виразності та оригінальності. Бежевий фон у поєднанні з темними акцентними кольорами створює приємне візуальне сприйняття, а відсутність зайвих деталей робить дизайн стильним і сучасним.

Водночас, варто звернути увагу на деякі недоліки. Відсутність чітких візуальних орієнтирів, зокрема виділення вихідних днів або святкових дат, може ускладнити швидке сприйняття інформації. Попри добре структуровану типографіку, дане кольорове поєднання може бути менш зручним для осіб із порушенням зору, адже нюансні кольори важче сприйняти. Крім того, дизайн має лаконічне функціональне наповнення: він виконує не лише декоративну роль, оскільки передбачає місця для невеликих нотаток та інших корисних позначок.

Загалом календар вирізняється художньою естетикою та відповідає сучасним тенденціям у графічному дизайні. Він може бути рекомендований як декоративний елемент або стильний аксесуар для робочого простору.

1.2. Обґрунтування обраної стилістики

Вибір витинанки як основної техніки оформлення календаря обумовлений кількома ключовими факторами: культурним, естетичним і концептуальним. Витинанка – це унікальне явище українського декоративно мистецтва яке потребує популяризації та активного відродження. Даний вид мистецтва поєднує в собі простоту матеріалів із високою художньою виразністю. Вона має глибокі історичні корені й водночас залишається

актуальною у сучасному візуальному мистецтві. Даний вид народного мистецтва передає дух української традиції, відчуття ритму, симетрії та символізму. Саме тому витинанка виступає не лише як декоративна техніка, а як засіб збереження й популяризації національної ідентичності. Включення витинанки в дизайн сучасного календаря дозволяє створити міст між минулим і сьогоденням, поєднуючи фольклорну естетику з актуальними графічними рішеннями.

Особлива увага в даному проєкті приділяється образам птахів – традиційного й глибоко символічного елементу у народному мистецтві. У слов'янській культурі птахи символізують свободу, душу, духовне піднесення, родинне благополуччя та зв'язок між світом живих і потойбіччям. Їхня присутність у витинанках часто асоціюється з берегами, захистом дому, любов'ю та гармонією. Використання птахів у кожному місяці календаря дозволяє не лише візуально прикрасити сторінки, а й надати їм символічного змісту, що резонує з народною культурою та природним циклом.

Техніка витинанки має високу декоративність і водночас елегантну простоту. Її характерні риси – чіткі контури, симетричність, ритм і баланс – добре поєднуються з календарною структурою, де важливі організованість, впорядкованість і візуальна читабельність. Графічна мова витинанки дозволяє створити виразний силуетний образ, який не потребує додаткових кольорів чи складних ефектів, водночас зберігаючи художню глибину. Така стилістика гармонійно поєднується з функціональністю календаря: візуальні елементи не перевантажують композицію, а доповнюють її, додаючи емоційного та естетичного виміру. Застосування витинанки в контексті графічного дизайну календаря є прикладом сучасного підходу до переосмислення народних традицій. Це дозволяє не лише вшанувати культурну спадщину, а й надати їй нового життя у просторі сучасного візуального середовища.

Поєднання ручної праці з цифровою обробкою та версткою календаря відкриває можливості для створення унікального, автентичного продукту. Таким чином, обрана техніка є повноцінною складовою концепції календаря – не лише як декоративний елемент, а також як засіб передачі змісту, стилістики та культурної глибини проєкту.

На етапі проєктування календаря важливим кроком стало створення ескізів, які стали основою для подальшого оформлення кожного місяця. Основна увага була зосереджена на поєднанні образів птахів із декоративними елементами у стилі витинанки. Ескізи виконувалися вручну, з подальшою адаптацією для цифрового середовища. Головна ідея полягала у візуальному передаванні пір року через символічні образи птахів. Для цього були обрані чотири птахи, які в народній культурі асоціюються з певними сезонами:

Ворон уособлює зимову пору завдяки своєму темному, насиченому забарвленню, що контрастує з білим снігом. Цей птах завжди викликав асоціації з тишею, спокоєм і певною загадковістю, що ідеально підкреслює характер зимового періоду. Зимувати ворона важко уявити, ці птахи весь час снують вулицями невеличкими чорними групами, або ж сидять на гілках дерев та спостерігають за плином людського життя.

Лелека – символ відродження природи, тепла та повернення життя. В українській традиції цей птах вважався добрим вісником, який «приносить весну на крилах». Його образ гармонійно поєднався з орнаментами, що символізують ріст, пробудження та оновлення.

Ластівка – це легкість, динаміка та тепло. Її швидкий політ і присутність у літньому небі створюють відчуття руху й радості. У витинанці ластівка буде зображена у польоті, серед стилізованих гілок та хвилястих ліній, які передають енергію, тепло й щедрість літа.

Одуд – птах з характерним «короноподібним» чубчиком, який часто з'являється наприкінці літа. Його забарвлення й форма добре поєднуються з

декоративною графікою витинанки. У контексті осені він символізує завершення, збір плодів, спокій перед зимовим періодом.

Підбір птахів ґрунтувався не лише на їхній сезонній присутності, а й на візуальній виразності – кожен з них має характерний силует, який добре передається в техніці витинанки та підходить для своєї пори року.

Крім центральних зображень птахів, у композиціях використовувались елементи рослинних орнаментів, натхненних традиційною українською символікою: стилізоване листя, хвилясті лінії. Вони допомагають передати настрій кожної пори, не перевантажуючи основний сюжет. Загалом, процес ескізування став ключовим етапом у створенні календаря, дозволяючи знайти баланс між декоративністю та змістовністю. Поєднання символів природи з витонченістю витинанки надало кожному місяцю унікального настрою та настрою.

РОЗДІЛ II

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ ПРО ВИТИНАНКУ

2.1. Календар як об'єкт дизайну

Календар є одним із найдавніших винаходів людства, що виник у результаті потреби відслідковувати плин часу, планувати сільськогосподарські роботи, релігійні свята, торгівлю та інші події суспільного життя.

Перші календарні системи з'явилися ще в доісторичні часи, коли люди почали спостерігати за фазами місяця, рухом сонця та зміною пір року. Зокрема, у давньому Єгипті, Месопотамії, Китаї, майя та інших культурах були створені складні календарні системи, що відображали як астрономічні знання, так і світогляд їхніх епох. У Європі найбільш поширеним став юліанський календар, який був вигаданий Юлієм Цезарем у 46 році до н.е. Пізніше, в 1582 році, папа Григорій XIII реформував його, і таким чином був створений григоріанський календар, який нині є загальноприйнятим у більшій частині країн світу. Завдяки цим системам стало можливим упорядкувати релігійні свята, державні події, навчальний процес, міжнародні зв'язки, а також повсякденне життя кожної окремої людини.

Календарі можна поділити на різні типи в залежності від принципу їхньої побудови:

- Сонячні – засновані на русі Землі навколо Сонця.
- Місячні – базуються на фазах Місяця.
- Сонячно-місячні – комбінують обидві системи.

Окрім астрономічної класифікації, календарі також розрізняються за функціональністю та формою:

- Настінні – традиційна форма, часто з ілюстраціями чи художнім оформленням.

- Настільні – компактні, зручні для робочого простору.
- Кишенькові – мобільні варіанти, що легко переносяться у гаманцях, записниках чи під чохлами мобільних телефонів.
- Електронні – цифрові, інтегровані в гаджети та додатки.
- Календарі-планери – поєднують у собі календар і щоденник, що дозволяє відстежувати події та водночас залишати особисті нотатки й цілі.

Сучасний календар уже давно вийшов за межі суто практичного інструмента. Він став носієм культури, візуальної ідентичності, а часом – і філософського посилю. Його оформлення – це завжди певне повідомлення, репрезентація традицій, естетичних вподобань, а також технологічних можливостей.

У дизайні календарів важливе місце посідають типографіка, ілюстрація, композиція, колористика, вибір матеріалів і навіть спосіб кріплення сторінок. Кожна з цих деталей може суттєво змінити сприйняття продукту та його призначення. Календар не лише виконує функцію планування, а й є важливим культурним та естетичним об'єктом. Він відображає традиції, свята, пам'ятні дати, а також може нести художню та декоративну цінність. Особливо це актуально в контексті дизайну, де календар стає засобом візуальної комунікації та самовираження.

Завдяки візуальній привабливості, дизайнерський календар може виконувати й маркетингову функцію, привертати увагу, підкреслювати імідж бренду чи автора, формувати лояльність або захоплення з боку споживача. У повсякденному житті календар допомагає людині організувати свій час, упорядковувати діяльність, ставити цілі та відстежувати хід подій. У культурному ж аспекті він часто пов'язаний із ритуалами, обрядами, національною символікою та фольклором.

У сучасному дизайні календар перестає бути лише утилітарним предметом і трансформується у витвір мистецтва. Художнє оформлення, концепція, типографіка, ілюстрації, форма подачі – все це робить календар

повноцінним дизайнерським об'єктом, який розкриває погляди автора на час, красу, природу та суспільство. Особливої уваги заслуговують авторські календарі, які створюються на основі певної теми або концепції. Такі роботи часто поєднують сучасні дизайнерські засоби з елементами традиційної культури.

У даній дипломній роботі саме таке поєднання реалізується через створення календаря з використанням української витинанки, присвяченої образам птахів. Витинанка як елемент композиції дозволяє втілити автентичність, фольклорну естетику, зберігши при цьому актуальність і сучасну стилістику графічного дизайну.

Таким чином, поєднання традиційної техніки витинанки з сучасним графічним дизайном календаря дозволяє створити не лише функціональний, а й художньо цінний об'єкт, що втілює національну ідентичність та актуальні естетичні тенденції. Календар стає мостом між минулим і теперішнім, між ремеслом і цифровою культурою.

Дана робота розрахована для максимально широкої аудиторії – від дітей, які тільки починають пізнавати світ і ритми часу, до дорослих, які цінують чіткість у плануванні та естетичну якість повсякденних речей. Особливо він буде цікавий поціновувачам мистецтва та любителям традицій, адже поєднує в собі не лише практичну функцію, а й глибоке культурне та художнє наповнення. Для дітей – це можливість ближче познайомитись із національним мистецтвом витинанки і природою птахів, для дорослих – джерело натхнення і спосіб зберегти зв'язок із традиціями у сучасному житті.

Такий календар не просто відраховує дні – він стає частиною повсякденної атмосфери, формуючи естетичний простір і нагадуючи про цінність культурної спадщини, яку можна носити з собою, розглядати і відчувати кожного дня. Він збагачує простір, підсилює емоційний фон оселі чи робочого місця, дає естетичне задоволення, а часом і привід до розмови. У

цьому – унікальна сила календаря як дизайнерського об'єкта: він здатен трансформувати буденність у естетичний досвід.

Отже, дана робота – не лише інструмент для організації часу, а й культурний продукт, що об'єднує покоління, стимулює творче мислення та підтримує любов до української традиції в сучасному дизайнерському виконанні.

2.2 Сучасні тенденції в дизайні календарів

У сучасному дизайні календарів спостерігається кілька чітких тенденцій, які зумовлені як розвитком технологій, так і зміною естетичних запитів споживачів. Дизайнери дедалі частіше звертаються до мінімалізму, екологічності, персоналізації та національної ідентичності як до ключових орієнтирів під час створення поліграфічної продукції. Календарі перестають бути виключно утилітарними об'єктами й дедалі більше набувають значення елементів інтер'єру, засобів комунікації та візуальних маркерів культурного середовища.

Однією з провідних тенденцій є мінімалізм – використання лаконічних форм, обмеженої кольорової палітри та чіткої типографіки. Такий підхід забезпечує високу функціональність календарів, робить їх універсальними для різних стилів інтер'єру та зручними у користуванні. У мінімалістичних календарях основний акцент зазвичай робиться на композиції, балансі білого простору та чистоті форми. Це дозволяє зосередити увагу користувача на головному – часі та подіях – без візуального перевантаження.

Ще одним важливим напрямом сьогодення є еко-дизайн, що передбачає використання перероблених матеріалів, натуральної палітри та стилістики, натхненної природою. У такому дизайні переважають текстури паперу, лляної тканини, стилізовані рослини, дерев'яні, кам'яні або крафтові

деталі. Це відображає запит на усвідомлене споживання та близькість до природи. Також популярними стають природні кольори – земляні відтінки, хакі, оливковий, теракотовий, які створюють відчуття спокою та стабільності. В еко-календарях часто використовується ручна робота або матеріали локального виробництва, що підкреслює індивідуальність і турботу про довкілля.

У дизайні календарів також зростає популярність локального контенту – звернення до культурної спадщини, ремесел чи традицій. Особливо це проявляється в авторських роботах, де календар стає не лише засобом планування, а й носієм національної ідентичності. Сюди належать приклади використання традиційної вишивки, орнаментів, мотивів витинанки, як це реалізовано у даному проєкті. Такий підхід дозволяє актуалізувати традиційні естетичні коди в сучасному візуальному середовищі, надаючи продукту не лише функціонального, а й емоційного та культурного змісту. Значна увага приділяється також інтерактивності та персоналізації.

Календарі часто мають місце для особистих позначок, записів, іноді містять наклейки для індивідуального використання або інтерактивні елементи – QR-коди, посилання на цифрові ресурси, мобільні застосунки. Це сприяє залученню користувача до взаємодії з продуктом і формуванню емоційного зв'язку. Крім того, у багатьох сучасних проєктах спостерігається тенденція поєднання ручної роботи та цифрової графіки. Такий підхід дозволяє зберегти оригінальність візуального стилю й водночас адаптувати його до сучасних виробничих процесів. Наприклад, скановані елементи рукотворної ілюстрації можуть поєднуватися з цифровою версткою, що розширює можливості дизайнерського рішення, забезпечуючи високий рівень відтворення та варіативність формату. Завдяки цьому календарі можуть бути адаптовані під різні медіа: друк, діджитал, сувенірну продукцію, брендований мерч.

Таким чином, сучасні календарі – це не лише функціональний продукт, а повноцінний носій візуального стилю, культурного коду та особистої естетики. Вони дедалі частіше перетворюються на арт-об'єкти, сувеніри або елементи айдентики бренду. Це відкриває широкі перспективи для розвитку індивідуального, національного та концептуального дизайну в поліграфічній продукції, а також підкреслює зростаючу роль дизайну як засобу візуального мислення в щоденному середовищі людини.

2.3 Витинанка як вид мистецтва

Витинанка – один із найдавніших видів українського декоративного мистецтва, який тісно пов'язаний із побутом, естетичними уявленнями та духовною культурою народу. Її суть полягає у вирізанні ажурних композицій з білого або кольорового паперу, які використовувались здебільшого для оздоблення інтер'єру. Така техніка дозволяла створювати складні орнаментальні або сюжетні зображення, що не лише прикрашали житловий простір, а й надавали йому індивідуальності, особливо під час святкових подій, як от на весілля, заручин чи святкування дня весни.

Традиційно витинанки прикрашали вікна, печі, стіни, двері та інші поверхні, надаючи оселі святковості, домашнього затишку та особистого декоративного характеру. У сільському середовищі витинанка виконувала ще й обрядову функцію: її мотиви нерідко були пов'язані зі святами, обрядами, порою року, фазами місяця чи побажаннями добробуту.

Назва «витинанка» походить від дієслова «витинати» – вирізати, що точно передає сутність цього виду мистецтва. За допомогою ножиць або ножа створювалися вишукані симетричні чи асиметричні зображення, які могли включати як абстрактні орнаменти, так і стилізовані фігури людей, тварин, рослин, сцени з повсякденного життя або зображення особливих ритуальних обрядів.

Витинанка була не лише декоративним елементом, а й оберегом, символічним маркером родинних цінностей, обрядової пам'яті та уявлень про світ. Її мотиви формувалися на перетині реального та уявного, побутового і сакрального. Особливо знаковим мотивом у витинанці є образ птаха. У народній традиції птахи зазвичай символізують свободу, духовність, весну, родинне щастя та гармонію з природою. У багатьох регіонах їх зображення використовували як охоронні символи – над дитячими колисками, у центрі житлового простору, в обрядах побажання достатку. Витинанки з птахами часто вважались особливо емоційно насиченими: у них закладалися прагнення до світла, тепла, відродження.

Простота технічного виконання поєднується у витинанці з високим рівнем художньої виразності. Серед її характерних рис – чіткість силуету, симетричність або ж асиметричність, ритм, контраст світлого й темного, декоративна узагальненість і символізм. Витинанка не потребує дорогих матеріалів чи складного обладнання, тому завжди була доступною формою творчого самовираження. Ці якості зумовили її популярність у різних регіонах України та забезпечили широке поширення як у сільському, так і міському середовищі.

У ХХІ столітті витинанка отримала нове життя у сфері візуального мистецтва й дизайну. Вона активно використовується у створенні сувенірної продукції, листівок, обкладинок, рекламної поліграфії, оформленні виставкових і житлових просторів. Завдяки своїй декоративній виразності витинанка стала джерелом натхнення для дизайнерів, ілюстраторів, художників декоративного мистецтва. Водночас із традиційними техніками дедалі більше застосовуються сучасні засоби – лазерне вирізання, цифрова адаптація, змішування з графічними редакторами, ілюстрації та в дизайні одягу.

Цифрові технології дозволяють не лише точно відтворити традиційні мотиви, а й трансформувати їх у нові форми – анімацію, інтерактивні

елементи, макети для пакування, інтер'єрні об'єкти. Витинанка в цифровій формі стає універсальним візуальним інструментом, який поєднує етнічну основу з актуальним візуальним контекстом.

Незважаючи на інноваційні підходи, витинанка зберігає свою автентичність та культурну глибину, залишаючись джерелом натхнення для сучасних дизайнерів і митців. Таким чином, даний вид мистецтва є не лише декоративною формою, а й візуальним носієм символізму, частиною національної ідентичності та багатогранним джерелом для сучасного дизайну. Її здатність до адаптації, універсальність художньої мови й емоційна глибина роблять її унікальним явищем, що поєднує традицію та інновацію.

2.4. Птахи як символи

Птахи завжди займали особливе місце в житті наших минулих поколінь, виступаючи носіями глибокої символіки, оберегами та вісниками змін. Їхні образи широко використовувалися в декоративному та ужитковому мистецтві, оскільки вони символізували зв'язок між земним і небесним світом, духовне піднесення, свободу та силу природи.

У традиційній українській культурі птахи зображувалися у вишивці, розписах, писанкарстві, різьбленні по дереву, а також у витинанках. Кожен вид птаха мав своє особливе значення:

Ластівка вважалася символом добра, щастя та родючості. Її приліт сповіщав про прихід весни, пробудження природи, а також був передвісником гарного врожаю.

Голуб уособлював мир, любов і чистоту. Його образ часто зустрічається в християнській символіці, де він є уособленням Святого Духа. У народних віруваннях вважалося, що душі померлих могли перетворюватися на голубів.

Сова асоціювалася з мудрістю, знанням і глибоким розумінням світу. Водночас у деяких культурах вона мала містичний характер, пов'язаний із ніччю та невідомим.

Півень символізував світло, сонячну енергію та пробудження. Його часто зображували на дахах будинків як оберіг від злих сил. У народних казках і легендах спів півня знаменував прихід нового дня та перемогу над темрявою.

Журавель мав особливе значення для українців – він уособлював вірність, сум за рідною землею та повернення додому. У народних піснях і переказах журавлі часто асоціювалися з тими, хто змушений був покинути батьківщину.

Зозуля символізувала насамперед символ суму та вдівства. Також даний птах вважався ворожкою, адже міг «передбачити» скільки людині залишилося жити.

Ворон – символ мудрості, його не можна було ні лякати, ні проганяти, бо він символізує невідомі людині сили і попереджає про майбутнє лихо. Але в той же час вважався зловісним птахом, і символом смерті.

Сорока – символізує радість та щасливий шлюб. За прикметою, вишите зображення цього птаха розміщують у передпокої, тоді до вашого будинку завжди будуть приходити лише радісні новини.

У витинанках птахи часто поєднувалися з рослинними мотивами, створюючи гармонійні композиції, що підкреслювали зв'язок людини з природою, ідею вічного оновлення життя та циклічність часу. Такі зображення виконували не тільки декоративну, а й сакральну функцію, адже вважалося, що вони захищають дім, а також приносять добробут всім його мешканцям.

Крім того, птахи в народному мистецтві могли зображуватися у парі, що символізувало сімейну гармонію, кохання та благополуччя. Такі мотиви часто зустрічалися у весільних рушниках, писанках та настінних розписах.

Отже, образи птахів у народному мистецтві несли в собі не лише естетичну, а й глибоку змістовну наповненість.

РОЗДІЛ ІІІ

РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ КАЛЕНДАРЯ

3.1. Етап ескізування

На початковому етапі розробки календаря головним завданням стало створення ескізів, які б гармонійно поєднували естетику української витинанки із символічними образами птахів. Центральною ідеєю було передати зміну сезонів через метафоричну образність, характерну для народного мистецтва, зберігаючи при цьому декоративну цілісність і художню логіку.

Вибір птахів як головних персонажів календаря був зумовлений їхньою символічністю в українській культурі та особистим асоціативним зв'язком із певними порами року, що робить їх ідеальними носіями сезонного настрою. Концепція календаря, створеного у стилі витинанки із зображеннями птахів, базується не лише на традиційній народній символіці, а й на глибоких особистих асоціаціях. Кожен птах, обраний для окремої пори року, уособлює не лише естетичну красу природи, але й філософський зміст, що відображає зміни в природному циклі й у внутрішньому світі людини. У цьому календарі птахи не просто декоративні фігури – вони виступають візуальними метафорами часу, циклічності, оновлення і мудрості.

Зимовий період представлено образом ворона – птаха, що в українській культурі асоціюється із мудрістю, спокоєм і зв'язком зі світом незримого. Його чорне пір'я символізує затаєну енергію, холодну ясність і медитативну тишу зими. У витинанці ворон зображений із чіткими, строгими лініями, що підкреслюють його спокійний і величний характер.

Весна представлена образом лелеки – символа надії, відродження, родинного тепла та нового життя. У народній традиції лелека вважається священним птахом, носієм добробуту і домашнього затишку. У стилі

витинанки лелека зображений витончено, з динамічними лініями, що нагадують потік весняної води та рух природи до оновлення.

Ластівка – символ літа, тепла, радості та безтурботного руху. Її образ асоціюється з ясным небом, легкістю, щебетом і життєвою енергією. У витинанці ластівка має елегантні вигнуті лінії, що передають її політ, легкість і радість. У народних віруваннях ластівки пов'язані з передбаченням погоди, тому їхня присутність додає ще й функціонального значення літній сцені

Осінь уособлює одуд – птах з виразним чубчиком і теплими охристими барвами, який асоціюється з мудрістю, самозаглибленістю та передчуттям змін. В українському фольклорі одуд символізує тишу, спостережливість і внутрішній спокій. Його образ у витинанці наповнений деталями, ритмом і пластикою, що вдало передає атмосферу осені – періоду м'якого згасання, глибини кольору та емоційної рефлексії. Одуд постає у спокійній позі, серед осіннього листя, віддзеркалюючи природний стан зосередженості перед настанням зими. У процесі ескізування було також продумано, як взаємодіють птахи з оточенням.

У композиціях використовувались стилізовані елементи: сніжинки для зими, квіти для весни, метелики для літа, листя для осені. Орнаментальне обрамлення підтримує настрій кожної пори року, збагачуючи загальну емоційну палітру. Рослинні мотиви, геометричні ритми та плавні лінії формують графічну мову, зрозумілу та органічну для візуальної культури глядача. Ескізи будувались із дотриманням принципів симетрії, декоративного ритму та композиційної гармонії.

Особлива увага приділялася зручності розміщення календарної сітки, назв місяців, можливій типографіці. Важливо було досягти балансу між декоративністю і функціональністю, адже календар має не лише тішити око, а й бути зручним у користуванні.

Крім стилістичної цілісності, враховувались і психологічні особливості зображень. Ластівка й лелека – активні, динамічні – були зображені у русі, що асоціюється з теплими сезонами, рухом і життям. Ворон та сойка – більш спокійні, статичні – зображені сидячими, що відповідає стриманості зимового та осіннього періоду.

Таким чином, етап ескізування став ключовим у формуванні візуальної системи календаря. Кожен птах і кожен елемент несе власне символічне навантаження, а вся композиція працює як єдине візуально-комунікаційне поле, де поєднуються традиційні образи й сучасна дизайнерська мова. Саме на основі цих ескізів формувались усі подальші етапи: типографіка, колористика, компоновка, – що в результаті забезпечило унікальний стиль і цілісну концепцію авторського календаря.

3.2. Дизайн сторінок календаря

Процес дизайну сторінок календаря вимагав чіткого балансування між декоративною складовою й функціональністю. Основна мета – створити композиційно завершені розвороти, в яких витинанки виступають не просто оздобленням, а повноцінними смисловими центрами кожні пори року, доповнюючи календарну сітку і підсилюючи візуальне сприйняття.

Першочергово було визначено логіку побудови сторінки. В композиції домінує зображення птаха у стилі витинанки – воно розміщується у верхній частині макета, з урахуванням симетрії та ритму.

За витинанкою мають розміщуватися додаткові мінімалістичні ілюстрації, стилізовані під природні мотиви відповідного сезону: сніжинки для зими, квіти для весни, листя для осені, метелики для літа. Вони не лише збагачують композицію, а й створюють настрій і передають атмосферу кожної пори року, а також надають можливості витинанці стати більш легкою та «живою».

Календарна сітка розташовується нижче, це допомагає споживачу краще орієнтуватися у запропонованій йому інформації. Розташування днів тижня, чисел та назви місяця було вирішено залишити класичними: робоча неділя розпочинається з понеділка. Типографіка відіграє надважливу роль у забезпеченні зручності сприйняття продукту майбутніми споживачами.

Для текстів обрано сучасний, без засічок шрифт, з натяком на українські мотиви, а також з хорошою читабельністю у дрібному кеглі. Шрифт підібрано з урахуванням того, щоб він гармоніював із характером витинанки – мав чітку геометрію, не конкурував із графікою, але й не “розчинявся” у ній. Дні тижня винесено над датами, а також відокремлено горизонтальною лінією, а цифри мають оптимальний розмір для зручного користування.

Особливу увагу приділено контрасту – адже саме завдяки поєднанню чорного з білим, або ж світлого з темним, стає можливим збереження художньої виразності, і зручної навігації. Візуальна логіка побудови сторінок дозволяє користувачеві швидко орієнтуватися у датах, не втрачаючи естетичного задоволення від композиції.

Важливим композиційним прийомом стало використання вільного простору. Це забезпечило “дихання” для композиції та не допустило візуального перевантаження. Простір між витинанкою на календарною сіткою підкреслює її витонченість, підвищує читабельність і знижує візуальну втомлюваність під час щоденного користування.

Усі сторінки календаря виконано в єдиному стилі, але з варіаціями, що відображають зміну пір року. Це створює ефект серійності та цілісності, водночас дозволяючи кожній порі року зберігати власний настрій та характер.

Таким чином, дизайн календарних сторінок – це результат ретельного компонування змісту й форми, декоративності й функціональності. Він не лише виконує роль засобу організації часу, а й стає предметом візуального

задоволення, нагадуванням про культурні традиції та символічне багатство народного мистецтва.

3.3. Колористичне рішення в дизайні календаря

Колір у графічному дизайні виконує не лише естетичну функцію, а й відіграє важливу роль у формуванні смислових акцентів, настрою, стилістичної цілісності та емоційного сприйняття об'єкта. Він здатен значною мірою впливати на асоціативне поле споживача, викликати емоції, передавати настрій сезону чи культурну ідею.

У контексті розробки календаря, де кожен місяць уособлює певну пору року, колористика набуває особливого значення – вона стає не лише фоновим елементом, а ключовим інструментом візуальної ідентифікації сезону. Обмежена палітра або, навпаки, кольорова варіативність можуть або підсилити враження від графічного рішення, або ж ускладнити зчитування візуального меседжу. Тому важливо досягнути тонкого балансу між естетикою і функціональністю.

У даному проєкті було обрано стриману, майже монохромну кольорову гаму, наближену до чорно-білої графіки, що є характерною для класичної витинанки. Це дозволяє зберегти графічну чистоту зображення, уникнути перевантаження композиції та водночас створити витончений візуальний стиль. Такий підхід не лише підкреслює графічну природу композицій, а й дозволяє сфокусувати увагу на деталізації, орнаментальній складовій, симетрії та силуетах птахів.

Відмова від надмірної кольоровості стала свідомим кроком на користь естетичної стриманості та концептуальної узгодженості з народною традицією. У багатьох зразках української витинанки колір був другорядним, а основну увагу приділяли формі, ритму, узору. Саме тому рішення щодо

майже монохромної палітри виглядає не лише виваженим, а й глибоко культурно обґрунтованим.

Водночас у деяких елементах композиції була допущена гра з тоном – градації сірого, пастельні акценти або злегка теплі відтінки. Це дозволило уникнути враження повної графічної пласкості й надати зображенням глибини, фактурності. Такі акценти виконують роль візуального ритму, виділяють важливі деталі композиції – наприклад, очі птаха, дзьоб, окремі елементи орнаменту або структурні поділи між порою року та календарною сіткою.

Особливе місце займає розгляд кольору з точки зору психології сприйняття. Чорно-біла гама асоціюється зі стабільністю, ясністю, елегантністю, стриманістю, а водночас – із драматизмом і глибиною. Вона універсальна для різних культурних середовищ, легко адаптується до інтер'єрів, не викликає втоми у глядача і добре підходить для відтворення традиційних форм у сучасному контексті. Завдяки своїй універсальності така гама забезпечує культурну впізнаваність, не відволікаючи увагу на зайві декоративні ефекти. Важливим фактором стало й те, що стримане колористичне рішення дозволяє органічно поєднати візуальний стиль з типографікою.

У даному проєкті використовувалися нейтральні шрифти, які не конфліктують із візуальними елементами, а чорно-білий стиль підсилює читабельність і загальну структуру макета. Завдяки цьому досягається гармонійний діалог між графічною та текстовою складовою, без візуальної конкуренції – що є особливо важливим у практичному використанні календаря.

Ще одним аргументом на користь обраної колористичної концепції стала її універсальність для друку. Однотонна палітра значно полегшує процес репродукції: зменшує витрати на поліграфію, забезпечує чіткість друку, дозволяє використовувати різні види паперу (включно з крафтовим

або переробленим) без втрати якості зображення. Така простота виробництва робить календар не лише естетичним, а й доступним у виготовленні та екологічно дружнім.

Також варто відзначити потенціал адаптації кольору для подальших версій календаря. Стримана основа дає змогу у майбутньому створювати варіації – наприклад, для дитячої аудиторії, святкових видань або рекламних кампаній – шляхом часткового кольорового акцентування певних елементів (дзюбів, гілок, квіток, сонця тощо). Така модульність у кольорі дозволяє зберігати концептуальну цілісність, але водночас відкривати нові шляхи для стилістичних трансформацій і комерційної адаптації продукту.

Таким чином, колористичне рішення календаря базується на поєднанні естетики традиційної витинанки, функціональних вимог до читабельності та друку, а також сучасного дизайнерського підходу до стилістичної стриманості. Це не лише спосіб оформлення, а цілком свідома частина візуальної мови проєкту, що підсилює його змістовність, культурну впізнаваність і практичну цінність. Колір, у цьому випадку, стає невидимим оповідачем, який веде глядача крізь цикл часу – від білосніжної зими до насиченого осіннього багрянцю, не промовляючи жодного зайвого слова.

3.4. Практична цінність проєкту

У процесі реалізації цього проєкту було досягнуто основної та визначальної мети – створення оригінального дизайнерського календаря, який гармонійно поєднує в собі багатогранну естетику традиційної української витинанки з функціональністю та зручністю сучасного друкованого видання.

Даний календар став прикладом вдалої інтеграції народного декоративного мистецтва у сучасний графічний продукт, який не лише виконує утилітарну функцію, а й виступає як носій культури, традицій,

символіки та дизайнерської ідеї. Даний продукт не просто виконує функцію відліку часу, а стає повноцінним культурним артефактом, здатним привертати увагу не лише своєю інформаційною складовою, а й глибоким художнім змістом, що базується на багатовікових традиціях народного мистецтва. Візуальна мова проєкту була сформована на основі символічних образів птахів, які є невід'ємною частиною українського культурного контексту та традиційної символіки.

Образи були ретельно підібрані з урахуванням характерних особливостей кожної пори року – таким чином вони стали не просто декоративними елементами, а носіями глибокого смислового наповнення, яке посилює емоційний зв'язок користувача з продуктом. Ці образи стали центральними елементами композиції, що об'єднують в собі функціональність і естетику, втілюючи гармонійну цілісність.

Практичне втілення проєкту дозволило на власному досвіді оцінити, наскільки техніка витинанки, що має глибоке історичне коріння, може бути адаптована до вимог сучасного графічного дизайну і стати складовою частиною функціонального об'єкта друкованої продукції. Завдяки використанню чітких ліній, строгої симетрії та лаконічності форм, декоративні мотиви витинанки органічно інтегрувалися в структуру календаря, не знижуючи зручності та комфорту його щоденного використання.

Одним із головних викликів, що стояли під час роботи над проєктом, стало знаходження балансу між декоративністю та читабельністю. Було важливо зберегти виразність та естетичну цінність зображень, одночасно забезпечуючи максимально чітке й комфортне сприйняття календарної сітки, що є ключовим елементом будь-якого календаря. Це вимагало гнучкого підходу до композиційної побудови, тестування графічної насиченості та зваженого використання порожнього простору.

Особливу увагу було приділено розробці структури сторінок, оптимальному розміщенню графічних елементів, підбору шрифтів та візуальних акцентів. Кожен із цих компонентів формував єдину систему, яка забезпечує зручність у користуванні, а водночас сприяє естетичному насолодженню.

Сумлінна робота над версткою та композицією дозволила сформувати інтуїтивно зрозумілу, збалансовану структуру макету. Візуальна палітра календаря витримана у монохромній гамі, що дозволило не лише підкреслити характер витинанки як традиційного виду декоративно-ужиткового мистецтва, але й зберегти графічну чистоту композицій, уникнути перевантаження зображень, а також створити максимально комфортні умови для щоденного перегляду та використання календаря. Такий підхід дає можливість користувачу не лише насолоджуватися художньою складовою, а й ефективно працювати з інформацією, що подана в календарній сітці. З практичної точки зору, розроблений календар має широкий спектр потенційних функцій і застосувань. Він може виступати в ролі подарункового сувеніра, що несе в собі культурне та емоційне навантаження, служити стильним декоративним елементом інтер'єру, що водночас виконує інформативну функцію, а також бути носієм національної ідентичності, популяризуючи українські традиції через сучасний графічний формат. Завдяки універсальності виконання, календар легко адаптується до різних просторів: від шкільного класу до креативного офісу або приватної оселі.

Крім того, календар може мати й освітнє значення, ознайомлюючи користувачів із символікою народного мистецтва, зокрема з унікальними мотивами витинанки. Такий об'єкт здатен формувати естетичний смак, поглиблювати знання про національні традиції, пробуджувати інтерес до українського мистецтва серед молоді та дітей. Його потенціал для включення в навчальні або культурно-просвітницькі програми є вагомим аргументом на користь його практичної цінності.

Реалізація проєкту стала важливим етапом у професійному розвитку. Вона дозволила вдосконалити навички роботи з декоративними формами, комбінування традиційних мотивів із сучасною версткою, формування концепції, створення ескізів, адаптації зображень до вимог друкованої продукції, а також роботи з типографікою та композицією.

Робота над календарем охоплювала увесь спектр дизайнерських завдань – від ідеї до практичної реалізації – і тим самим стала цілісним досвідом формування повноцінного продукту. Проєктування календаря з використанням техніки витинанки, а також образів птахів, стало не лише цікавою практичною справою у графічному дизайні, а й глибоким культурним дослідженням, яке наочно демонструє, що національна традиція може бути не архаїчним пережитком минулого, а живим, динамічним джерелом натхнення для створення сучасних візуальних продуктів.

Цей проєкт відкриває нові можливості для інтеграції елементів українського фольклору в актуальний дизайн, що є особливо важливим у сучасних умовах зростання інтересу до національної культури і культурної спадщини. Через такі об'єкти можливо актуалізувати питання ідентичності, естетики та збереження традицій у масовому візуальному середовищі.

Отже, результатом роботи став не лише естетично привабливий і функціональний продукт, а й усвідомлений дизайнерський об'єкт, що має потенціал для подальшого розвитку і застосування як у серійному виробництві, так і в межах авторських колекцій. Він демонструє, що дизайн – це не просто створення зручного об'єкта, а й спосіб говорити про важливе, зберігати культуру та розвивати емоційний контакт між глядачем і візуальним образом.

ВИСНОВОК

У ході виконання дипломного проєкту на тему «Поєднання естетики та інформативності в дизайні календаря з ілюстраціями птахів» було здійснено всебічне дослідження культурного, візуального та функціонального аспектів календарної продукції, зокрема в контексті використання традиційної техніки української витинанки.

На основі теоретичного аналізу встановлено, що календар – це не лише інструмент планування, а й потужний засіб візуальної комунікації, який може відображати національну ідентичність, естетичні цінності та культурні коди. Вивчення історії календарів, символіки птахів та мистецтва витинанки дозволило сформуванню глибоке розуміння теми й окреслити основні концептуальні напрями проєкту.

Опрацювання аналогічних проєктів показав, що поєднання декоративної стилістики з практичним призначенням – актуальна тенденція у графічному дизайні. Завдяки цьому аналізу було враховано типові помилки та сильні сторони чужих рішень, що дозволило уникнути перевантаження композицій та досягти гармонійного балансу у власному дизайні.

У результаті проєктування створено концепцію календаря, у якій образи чотирьох птахів – ворона, лелеки, ластівки та одуда – уособлюють відповідні пори року. Образи виконані у стилі витинанки, що надало проєкту декоративної цілісності, національного колориту й особливої візуальної виразності. Кожен елемент має не лише естетичне, а й символічне навантаження, що робить календар змістовно насиченим і культурно цінним.

Практична реалізація проєкту підтвердила доцільність використання витинанки як художнього засобу в сучасному дизайні. Візуальний стиль календаря поєднує елементи традиційного мистецтва з вимогами до зручності й читабельності, що робить продукт універсальним і функціональним. Під час роботи було здобуто важливий досвід у галузі

концептуального проєктування, графічної стилізації, композиційного планування, типографіки та роботи з традиційними мотивами.

Отримані результати свідчать про можливість створення актуального дизайнерського продукту, який не тільки виконує практичні функції, а й зберігає та популяризує національну спадщину. Отже, поставлені завдання були успішно виконані, а розроблений календар став прикладом гармонійного поєднання естетики, інформативності та культурної глибини в межах сучасного графічного дизайну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 2020 wall calendar URL:
<https://www.behance.net/gallery/87933721/2020-wall-calendar>
2. Calendar design URL:
https://www.behance.net/gallery/218784071/Calendar-design?tracking_source=search_projects_published_date|calendar&l=31
3. Calendar Design URL:
https://www.behance.net/gallery/218744091/Calendar-Design?tracking_source=search_projects_published_date|calendar&l=57
4. Calendar NPUA 2022 URL:
https://www.behance.net/gallery/218700809/Calendar-NPUA-2022?tracking_source=search_projects_published_date|calendar&l=90
5. Desk Calendar Design URL:
https://www.behance.net/gallery/218760263/Desk-Calendar-Design?tracking_source=search_projects_published_date|calendar&l=43
6. Digital Planner Templates | Ideas | Design URL:
<https://pinterest.com/pin/1012958141229226579/>
7. Eric Kim. Dynamic Composition Manual URL:
<https://erickimphotography.com/blog/books/>
8. Історія української витинанки З. Косицька
9. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва: навч. посібник / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2022.
10. Йоганнес Іттен: Наука дизайну та форми. Перекладач: Сергій Святенко
11. Lidwell W. Universal Principles of Design / William Lidwell, Kritina Holden, Jill Butler. — Beverly, Mass. : Rockport Publishers, 2010
12. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. — Київ : Каравела, 2008.

13.Nenga Kazoku URL:

<https://pinterest.com/pin/74802043806702646/>

14.Українська витинанка URL:

<https://spadok.org.ua/narodni-promysly/ukrayinska-vytynanka>

15.Шон Адамс. Як дизайн спонукає нас думати / Пер. з англ. Максим Тимченко. Київ : ArtHuss, 2022.

ДОДАТКИ

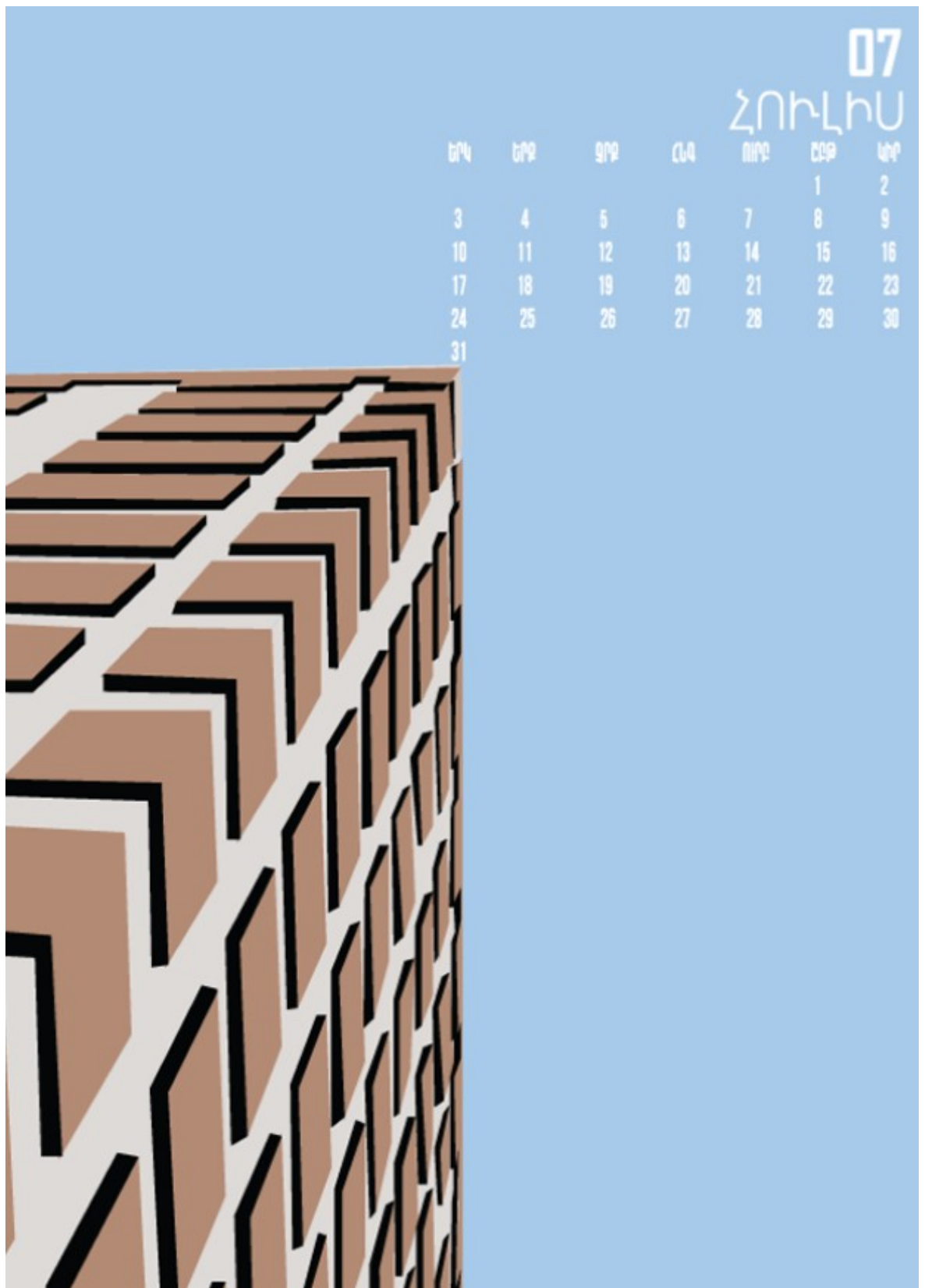

Рис. 1 Настінний календар

Рис. 2 Настільний календар

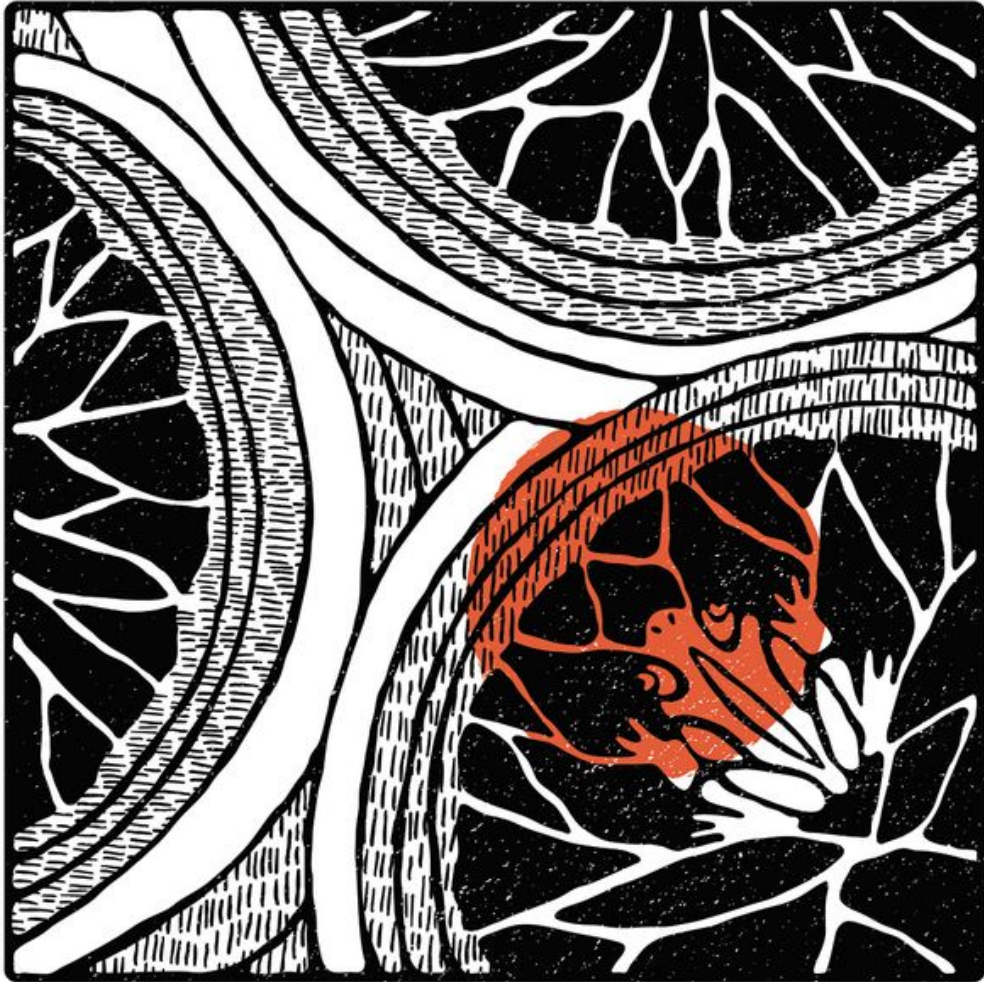

01

JANUARY 2025

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI
			1	2	3
5	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	31

Рис. 3 Дизайн місяця

07

M	T	W	T	F	S	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Рис. 4 Календар у стилі ліногравюри

Рис. 5 Дитячий календар

Рис. 6 Дизайн календаря з використанням текстури

Рис. 1 Обкладинка календаря

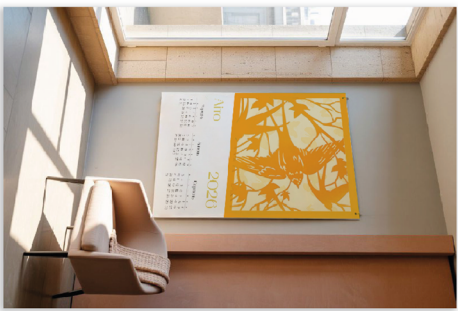
КАЛЕНДАР 2026

АНОТАЦІЯ

Дипломний проєкт присвячено створенню друкованого календаря, який поєднує в собі естетику українського народного мистецтва та практичну функціональність сучасного поліграфічного продукту. Основними художніми акцентами виступає використання техніки витинанки – давньої форми декоративного мистецтва, що символізує глибокий зв'язок з культурною спадщиною нашого народу. Завдяки графічному поєднанню витончених візерунків із сучасною графічною подачею, календар набуває не лише інформативного, а й мистецького значення. У роботі проведено аналіз актуальних тенденцій у сфері дизайну друкованої продукції, розглянуто візуальні аналогі, досліджено можливість стилістичної адаптації народного орнаменту до сучасної подачі. Концепція календаря виконує вказані елементи, які відображають сезонність, настрої та традиційні символи української культури. Такий підхід дозволяє створити продукт, що відображає естетичним очікуванням сучасного користувача та сприяє збереженню і популяризації національної ідентичності через засоби дизайну.

**ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА:
ПОЄДНАННЯ ЕСТЕТИКИ ТА ІНФОРМАТИВНОСТІ
В ДИЗАЙНІ КАЛЕНДАРЯ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ ПТАХІВ**

Освітня програма: "Графічний дизайн"

Виконав(ла) студент(ка) групи ДД-23 Об'єднана Лілія Іванівна
Керівник: Касьян Тетяна Костянтинівна

Рис. 2 Банер